

Årsmelding 2017 for brukerutvalget ved Haraldsplass Diakonale Sykehus AS

”At man, naar det i
Sandhet skal lykkes En
at føre Et menneske
hen til et bestemt Sted,
først og fremmest maa
passe at finde ham der,
hvor han er, og
begynde der. Dette er
Hemmeligheten
i all Hjelpekunst.”

Søren Kierkegaard
(1813-1855)

Vedtatt i brukerutvalget i sak 16/18
på møtet 19. mars, 2018.

OPPNEVNING OG MANDAT

Nåværende brukerutvalg ved HDS ble oppnevnt med funksjonstid fra 1.1.2017 til 31.12.2018.

Brukerutvalget har i 2017 hatt følgende representasjon:

Faste medlemmer:

FFO: Randi W. Neuber (nestleder), Jan Elvøy, Per-Arne Mehren
SAFO: Jorund Stellberg (leder), Harald Nordheim
Fylkeseldrerådet: Gunda Falao Sparre
Kreftforeningen: Jörg Hänicke
Nasjonalforeningen
for folkehelse: Ingvild Tjønn Hansen (1.5.17)

Vara medlemmer:

FFO: Per Ole Eide, Otto Blokhus
SAFO: Kirsten Torsvik
Fylkeseldrerådet: Odd Himle
Kreftforeningen: Nils Haugland

FFO = Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

SAFO = Samarbeidsforum for funksjonshemmedes organisasjoner

Medlemmer fra administrasjonen

Petter Thornam HDS – Fagdirektør
Mette Aspevik HDS – Rådgiver, seksjon Fagavdeling, sekretær for utvalget

Medlemmene i brukerutvalget skal ivareta alle pasientgrupper, og ikke bare sin organisasjon. Brukerutvalget skal ikke behandle enkeltsaker.

Forholdet til styret ved Haraldsplass sykehus (HDS)

Brukerutvalget er oppnevnt av styret ved HDS og er et rådgivende organ for dette.

Brukerutvalget har i samsvar med retningslinjene, årlig fellesmøte med styret. I styresaker der brukerutvalgets medvirkning er viktig, forplikter administrasjonen seg til å medvirke til at sakene er forelagt brukerutvalget i forkant av styremøtet.

En hovedoppgave for brukerutvalget er å delta i utforming og kvalitetssikring av tjenestetilbudet, samt å bidra til gjensidig tillitt mellom pasienter, pårørende og sykehuset. Utvalget skal se til at pasientrettigheter blir fulgt opp, og kjenne til hvilke krav som ligger i oppdrags- og styringsdokumentet fra Helse og omsorgsdepartementet.

Brukerutvalget har deltatt i revisjon av HDS sin virksomhetsstrategi i 2017.

OPPGAVER OG AKTIVITET

Nye felles retningslinjer for brukerutvalg i helseforetak.

Formålet har vært å få vedtatt felles retningslinjer og enhetlig praksis for brukervedvirkning på systemnivå for de fire regionale helseforetakene og de underliggende helseforetak.

Bakgrunnen er at helseforetakene har hatt forskjellige rutiner og praksis for brukervedvirkning på systemnivå. Dette gjelder for eksempel rutiner ved oppnevning av brukerutvalg og brukervedvirkning i styrene. Brukervedvirkning på systemnivå er et viktig virkemiddel for å sikre at pasienter og pårørende sine stemmer blir hørt, og rutiner for brukervedvirkning bør derfor være felles på tvers av helseforetakene.

I 2015 stilte derfor Helse- og omsorgsdepartementet krav om at prinsipp og rutiner bør være like. Etter fullført høringsprosess, var høringspartene positiv til utarbeidelse av felles retningslinjer, og støtter i hovedsak forslagene. Retningslinjene innebærer felles prinsipp og en mer helhetlig praksis. Det er lagt opp til noen regionale tilpassinger, spesielt knyttet til de økonomiske rammene til brukervedvirkning og honorering.

Den vesentligste endring i forhold til tidligere praksis er at en representant fra brukerutvalget, fortrinnsvis leder, møter som observatør med tale- og forslagsrett i styremøte, og har plass ved styrebordet.

Sammensetningen av brukerutvalget skal speile virksomhetsområdet til HDS. Rekruttering til brukerutvalget skjer ved at FFO, SAFO og Kreftforeningen inviteres til å foreslå kandidater. For spesielt å ivareta de eldre, inviteres i våre retningslinjer, representant fra fylkeseldrerådet samt Nasjonalforeningen.

Leder og nestleder blir oppnevnt av styret etter innstilling fra administrerende direktør, mens det i dag er brukerutvalget som konstituerer seg selv.

Nye retningslinjer for brukerutvalget ved HDS ble lagt frem for styret i HDS i desember 2017.

Pasient og brukerombud

Brukerutvalget treffer årlig pasient og brukerombudet, Rune J. Skjælaaen. Han informerte om arbeidet og erfaringene hos pasient- og brukerombudet. Ombudet baserer sin virksomhet på det som pasienter og pårørende forteller dem.

Det ble spesielt fokusert på fristbrudd ved HDS, og sykehusets manglende oppfylging av lovpålagte plikter overfor pasientene ved fristbrudd. Dette er et prioritert fokusområdet for administrasjonen ved HDS.

Klageretten knyttet til pasientbehandling i spesialisthelsetjenesten var også i år et tema.

Helsepersonell plikter å informere om klageretten, og om pasient- og brukerombudet. Klageretten er, ifølge ombudet, dessverre ikke godt nok kjent blant helsepersonell.

www.haraldsplass.no

I 2017 er felles nettløsning for spesialisthelsetjenesten på helsenorge-plattformen videreutviklet. Løsningen skal sikre kvalitetsmessig og lett tilgjengelig informasjon, og fokuset skal være på det som er viktigst for pasienter og pårørende.

Brukerundersøkelser viser at sykehusets egne nettsider er det stedet brukerne har mest tillit til når det gjelder behandlingsinformasjon.

Brukerutvalget har presisert vektlegging av synshemmedes behov for gode kontraster mellom feltene. Brukerutvalget har årlig møte med kommunikasjonssjef ved HDS.

På www.haraldsplass.no kan en lese om brukerutvalget generelt, og utvalgets referat og årsmeldinger legges ut fortløpende.

BRUKERUTVALGETS MØTER

Brukerutvalget hatt 7 møter i 2017.

I tillegg har det vært ett møte med styret. Fagdirektør eller stedfortreder deltar som hovedregel på brukerutvalgets møter. HDS stiller sekretær til rådighet for brukerutvalget.

Brukerutvalget arbeider etter vedtatt møte- og årsplan.

DELTAGELSE OG SAMARBEID

Samarbeidsutvalget for Nordhordland

Representant fra brukerutvalget er Harald Norheim

Samarbeidsutvalget er møtearena for samarbeidet mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten for kommunene i Nordhordland, Helse Bergen, Haraldsplass Diakonale Sykehus og representanter fra brukerutvalget ved HDS og Helse Bergen.

Et hovedmål i samhandlingsreformen er å sikre likeverdig tilbud om helse- og omsorgstjenester nærmest mulig pasienten og med kort ventetid.

Brukerutvalgets medlem har spesielt tatt opp temaet forpliktende samarbeid knyttet til universell utforming.

Klinisk Etikk-komité, (KEK)

Representant fra brukerutvalget er Per-Arne Mehren

Skal bidra til økt bevissthet om verdispørsmål knyttet til pasientbehandling. De skal bistå i drøftinger av etiske utfordringer før og/eller etter beslutning tas. KEK er en tverrfaglig gruppe og består av leder, sekretær, leger,–sykepleiere, fysioterapeut, prest og representant fra brukerutvalget. Det rapporteres til brukerutvalget på et generelt grunnlag.

Nye Haraldsplass

Representanter fra brukerutvalget er Jörg Hänicke og Ingvild Tjønn Hansen

Prosjekt Nye Haraldsplass, med ferdig stilling av nytt sengebygg som det største tiltaket, har pågått i flere år. Grunnsteinsnedleggelse var den 22.6.2017. Innflytting i nytt pasientbygg forventes å starte opp i september 2018.

Brukerutvalgets medlemmer i 2 prosjektgrupper har hatt spesielt fokus på visuell utforming i det nye pasientbygget og anskaffelse av løst pasientrettet inventar og utstyr.

Ved visuell utforming er det vektlagt at hver etasje skal ha sin egen farge. Fire etasjer, med hver sin farge, der veggene, gulv og møbler er samstemte.

HDS vil formidle varme og trygghet, noe som bør kjennetegne den visuelle utformingen i det nye pasientbygget. Opplevelsen av farger og kunst, må videreføre kjerneverdiene trygghet, håp og varme. Brukerutvalget understreker at den emosjonelle opplevelsen må vektlegges i valgene knyttet til visuell utforming.

Ernæringsutvalget

Representant fra brukerutvalget er Gunda Falao Sparre

Ernæringsutvalget arbeider med å styrke den kliniske ernæringsfaglige kompetansen ved sykehuset. Utvalget er tverrfaglig og består av kvalitetssjef, kjøkkensjef, sykepleiere, overleger, klinisk ernæringsfysiolog og en representant fra brukerutvalget. Utvalget arrangerer undervisning for sykepleiere og fagsykepleiere, i dag som E-læringskurs.

Brukerutvalget vil understreke at underernæring eller risiko for å bli det, er en tilstand som for ofte blir registrert hos eldre pasienter, og som krever kartlegging, risikovurdering og ikke

minst tilstrekkelig næring. Oppfølging vil gi den enkelte god og for mange nødvendig helsegevinst.

Kvalitetsutvalget

Representant fra brukerutvalget er Jorund Stellberg

Kvalitetsutvalget er lovbestemt og har derfor et helhetlig kvalitetsansvar for tjenestene ved sykehuset. Pasientsikkerhetsutvalget rapporterer jevnlig sitt arbeid for stadig å bedre pasientsikkerheten, til utvalget. Kvalitetsutvalget er sammensatt av fagdirektør (leder), kvalitetssjef, rådgiver ved fagavdelingen, 2 representanter fra hver klinikk, verneombud, smittevernlege og representant fra brukerutvalget.

Legemiddelsamstemming

Representant fra brukerutvalget er Randi Wollum Neuber

Medlem av brukerutvalget deltar både i lokal og regional gruppe knyttet til legemiddelsamstemming. Samstemming av legemiddel omfatter hele pasientforløpet fra ankomst til utskrivning av sykehus. Utvalget er sammensatt av overlege medisin, LIS lege fra kirurg, praksiskonsulent, farmasøyt, sykepleier, brukerrepresentant samt prosjektleder.

Legemiddelkurvene som er på papir, skal i samsvar med systemet MEONA, bli elektroniske. Informasjonen skal bli mer tilgjengelig og skal lette oversikten over hva som blir registrert i kurven. Dette for å sikre økt pasientsikkerhet. Brukerutvalget understreker behov for systematisk opplæring på sykehuset ved innføring og i overgangsperioden frem til MEONA er fullført. Etterprøving av virkningene av MEONA må gjennomføres med sikte på å oppnå resultater som sikrer økt pasientsikkerhet.

Kartlegging av mulighet for selvmedisinering

Representant fra brukerutvalget er Randi Wollum Neuber

Prosjektet skal se på muligheten for at pasienten kan få administrere medisinen sin selv.

Brukerutvalgets medlem viderefører arbeidet og erfaringene fra prosjektet legemiddelsamstemming også inn i dette prosjektet. Erfaringene fra dette arbeidet vil følges opp av brukerutvalget i 2018.

Systematisk og tilpasse evaluering av smerter og delir for å bedre kvaliteten i behandling av eldre pasienter med lårhalsbrudd

Representant fra brukerutvalget er Jan Elvøy

Prosjektet retter seg mot medisinering og spesielt rettet mot demente. Statistikken viser til at demente ofte blir under medisinert/feil medisinert når det gjelder smerter. I arbeidet med å finne bedre og alternative behandlinger for å redusere smerter og bivirkninger, er samarbeid også med pårørende av stor betydning.

HDS internopplæring

Sykehusets rammebetingelser og handlingsplaner i 2017.

Pasient- og brukerrettighetsloven.

Bare spør

Representant fra brukerutvalget er Jorund Stellberg

Kommunikasjon har vært spesielt fokusert ved HDS i 2017.

Brukerutvalget har vært representert i sykehusets egen prosjektgruppe for å utarbeide en spørreundersøkelse "Bare spør". Denne ble gjennomført ved 2 av sykehusets sengeposter.

Sluttrapport er ikke ferdigbehandlet.

I tillegg har sykehuset hatt egen aksjonsuke "bare spør". Aksjonsuken er en del av det nasjonale pasientsikkerhetsprogrammet "I trygge hender". Budskapet er at god kommunikasjon kan bidra til bedre behandling og redusere risikoen for misforståelser.

Foruten sykehusets ansatte, deltok 2 av brukerutvalgets medlemmer i aksjonsuken. Erfaringene i møter med pasienter med oppfordring om å spørre til en blir trygg i samtaler med helsepersonell, var utelukkende positive. Oppsummering etter aksjonsuken er ikke slutført.

Brukermedvirkning i forskning

Representant fra brukerutvalget er Jorund Stellberg

Nasjonale retningslinjer er vedtatt likt i alle regionale helseforetak, og styret i Helse Vest gjorde sitt vedtak saken allerede den 07.04.15. Målet er å styrke brukermedvirkning i forskning, gjennom blant annet utarbeidelse av strategi for forskning og i forskningsprosjekter.

Brukermedvirkning i forskning skal være obligatorisk fra 2017. De nasjonale retningslinjene legger tydelige føringer for hvordan brukere skal involveres i forskning.

Brukerutvalget er medlem av gruppen som utarbeider ny forskningsstrategi for HDS, men dette arbeidet er ikke slutført.

Eksterne møter i 2017

- Fellesmøte for brukerutvalg i Helse Vest
- Fagdager LMS
- Samhandlingsmøter HDS og fastlegene
- Café-dialogmøte. Smarte pasientrom

Bergen, 29.1.2018

Jorund Stellberg

Leder av brukerutvalget HDS